Negyedik évfolyam. 41. szám. Székely-Udvarhely, 1898. október 9.

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI ÁLTALÁNOS TANITÓ-EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt. Papok-, tanitók- és községi elöljáróknak egész évre 8 frt, a tanitó-egylet tagjainak, községi és körjegyzőknek 2 frt 50 kr. — Egy példány ára 8 kr.
Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos
BETEGH PÁL.

Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 2 kr, azonfelül 1 kr magánhirdetések □ cm.-ként 3 kr, többszöri közlésnél 2 krért közöltetnek. — Bélyegdij külön 30 kr. — Nyilt-tér sora 50 kr
Hirdetés és nyilt-tér dija előre fizetendő.
Hirdetéseket e lap részére elfogad minden hirdetési iroda

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BETEGH PÁL könyvnyomdája és könyvkötészete (Kossuth-utcza), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

T. Olvasóink szives figyelmébe.

Nem teszen elbizakodottá bennünket T. Olvasóinknak — vidéki heti lapnál talán páratlanul nagyszámban — megnyilatkozott szives pártfogása. Nem hivatkozunk T. Olvasóinknak okosságára sem, melylyel negyedév mulva Négy évet betöltő lapunkról véleményt mondjanak. Üres phrasisok voltak és lesznek az ilyen hivatkozások.

Azok a nemesen érző hölgyek a közelben és messze távolban különböző hivatásokat betöltő Olvasók és munkatársak, kik ezelőtt négy évvel — valljuk be őszintén — reménytelenséggel s némi röstelkedéssel nézték, hogy az ország minden vármegyéjében van Ujság, hol arra való müvelt közönség van: — — Azok megbecsülték meglndult szerény, de e vármegye mi: denféle közügyeinek szolgálatában álló lapunkat; megtisztelték állandóan becses pártfogásukkal.

A »Székely-Udvarhely« meginditásához bátorság kellett. A kitartást vármegyénk közönségének és tekintélyes számu közeli és távoli előfizetőink állandó támogatásainak köszönjük.

Hogy uttörök voltunk e vármegyében a lapkiadás terén, fölösleges bizonyitani. Hogy a becsülettel megkezdett ügyet őszinte igazsággal, minden magánérdek kizárásával, mások kisebbitésének czélzata nélkül — tisztán közérdekből szolgáltuk: fényesen bizonyitja az elmult három és háromnegyed év nem kicsinylendő eredménye.

Megkezdett kulturmissziónk folytatására s hovatovábbi fejlesztésére legyen szabad m. T. Olvasóink szives pártfogását ezuttal is kikérnünk.

Előfizetési dijak: Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. Községek, papok, közs. elüljárók, iparosok és szegényebb gazdák egész évre 3 forintot fizetnek. Közs. és körjegyzők, tanitók 2 frt 50 krért rendelhetik.

Teljes tisztelettel:
a „Székely-Udvarhely" szerkesztősége és kiadóhivatala.

Elfajulás.

(L.) A kerepesi-uti sirkertben egyszerü kőlap alatt egy csöndes halott fekszik. Oda lenn a földben egyformák lesznek az emberek, ott pihen az a csöndes halott is, a különböző szegény és gazdag holtak között. Kivül a kőlapon egyszerü betükkel van kifaragva: Kossuth. Egyedül az árulja el, hogy a ki ott a kőlap alatt pihen, valamikor vezető szerepet vitt a magyar nemzet átalakulásában Most azonban csöndes halott, olyan, mint a többi mind, mind . . .

Magasra tört egykor, mint a sas, de ki tudja miért, szárnyszegetten alábukott s hosszu, kinos számkivetés lett része. Csak holta után tért vissza közzénk az édes magyar földbe s azóta ott virraszt felette a magyar nemzet kegyelete.

Kegyelet! Igen ez az, a mivel a holtaknak tartozunk. Kegyeletes és hazafias érzésének adott kifejezést Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága e hó 6-iki rendes közgyülésében a nagy halott, Kossuth iránt. Méltó felháborodással fordult el Zimándi és Zelenyák utálatos tetteitől, melylyel bemocskolni törekedtek Kossuth szent emlékét. És ez igen természetes is. A sir kibékit mindenkit, a holtakat nem háborgatja senki. A kegyelet el nem muló szép virágjai jutnak nekik.

Mikor ezt a csöndes halottat egész Magyarország könyezve kisérte utolsó utján, ki hitte volna, hogy akad ember, ki azt a nehéz kőlapot — melylyel végkép elzárták a világtól — a rágalom nemtelen szerszámaival igyekszik elmozditani. Ki hitte volna, hogy akad ember, ki azt a csöndes halottat kirázza sirjából, meztelenre levetkőzteti s belekiáltja a nemzet fülébe: „Ime lássátok Kossuthot teljes valóságban. Honáruló volt s ti szeretettel csüngtök rajta." És vajjon, ki hitte volna, hogy ezt a vérlázitó nemtelenséget a hit szolgája, a szeretet védelmezője: katholikus pap követi el; sajnos, igy történt.

Az egész nemzet közvéleménye pártkülönbség nélkül felzudult Zimándi, mint a Kossuth becsületében gázoló férczirat szerzője ellen s undorral fejezte ki iránta megvetését. Az a csöndes halott nem védekezhetett e koholt vádak ellen, a magyar közvélemény felháborodása czáfolta meg azokat.

De ime most mi történik.

A jeles férfi — ki derék, hitbuzgó papságunknak csak szégyenére válik — ujabb szennyirattal lépett a közvélemény elé s a 366 oldalra terjedő »müben?« ujabb vádakkal lép fel Kossuth ellen s azokat bizonyitgatni is iparkodik.

Elfutja arczunkat a harag pirja, megáll kezünkben a toll. Mi, kik azt hittük, hogy a jeles férfi a nemzet felháborodása előtt meghajolva, már megvezekelt azért, hogy az Isten igéit megtagadta s sárba tiporta a szeretet legszebb hitét, megdöbbenéssel vesszük hirül ezt a nagy halott iránt elkövetett ujabbi merényletet.

Egy katholikus pap szembe mer szállni a nemzet közvéleményével; van lelki ereje megtagadni, eltiporni azt a dogmát, melyen a vallásosság és hit temploma épül.

Hol veszi ez az ember a bátorságot hozzá? Kinek érdeke ez, ki ösztönözi arra, hogy azt a csöndes halottat kirázza sirjából?

Adja meg rá a választ derék papságunk és zárja ki kebeléből ezt az elvetemedett embert, hogy a gyanunak legkisebb árnyéka se férkőzhessék hozzá.

Nem védelmezzük mi Kossuthot, nem is féltjük a Kossuth-kultuszt az elmulástól. Neve ott él a magyar nép szivében s azt onnét kitörölni nem fogja sem az idő, de még kevésbbé Zimándi. Azok az eszmék, melyekkel egykor magával ragadta az egész nemzetet, szintén ott nyugszanak a kőlap alatt s aligha is támasztja már fel valaki . . .

Megvetettük már alapkövét a 2-ik ezredévnek, sietnünk kell a munkával, hogy mire lepereg az idő, megizmosodva léphessünk a világ szeme elé. Munkánk közben mégis van időnk lerakni nagyjaink sirjára a kegyelet virágait. Hogyne jutna ebből a kegyeletből Kossuthnak,

TÁRCZA.

Orosz-magyar szövetség.

(Elbeszélés az 1848—49-iki szabadságharczból.)

Irta: **Ábray Károly.**

(A „Székely-Udvarhely" eredeti tárczája.)

(Folytatás és vége.)

A báró megdöbbenve fogadta a nem várt kedvezőtlen választ.

— S mi kifogása van ellenem?

— Semmi uram! Épen semmi!

— De mégis kell indokának lenni, a miért kérelmemet visszautasitja.

— Nem tagadom.

— És az?

— Kezemet, szivemet már másnak igértem.

— Ah!

— Ugy vélem, ezzel eléggé indokoltam szavaimat.

A báró ur azonban még többre is kiváncsi volt.

— Szabad tudnom, ki a szerencsés?

— Jegyesem honvéd kapitány.

A báró urnak ez ideig elnyomott haragja kitört s indulatosan kiáltott fel:

— Ki most bizonyosan fut előlünk.

A hölgy nyugodtan, méltósággal felelt:

— A téli hadjárat alkalmával Erdélyben Bem tábornok a vitézség jelvényével tüntette ki.

— A honvédek sokszor szoktak dicsekedni tettekkel, miket nem vittek véghez.

— Skariatin orosz ezredes az ellenkezőről tehetne bizonyságot, kit egyedül segédtisztjének vitézsége mentett meg a haláltól, vagy elfogatástól.

A fiatal orosz gróf fokozott figyelemmel s a legnagyobb érdeklődéssel hallgatta a beszélgetést, jól értette minden szavát. Két évig tanulta a bécsujhelyi hadi akadémián. Tökéletesen birta a német nyelvet. Fejével igenlőleg bólintgatott a nő szavaira.

A báró főhadnagy hiusága vérig volt sértve s csakis ez magyarázhatja meg minden illemről megfeledkező kitörését.

— Hitványok, gyávák mindannyian!

A fiatal hölgy mint sértett királynö, megvető lenézéssel tekintett rá, tüz lángolt szemeiben, villany szikrázott minden izéből.

— Jegyesemre érti ezt báró ur?

— Reá is, ha ugy tetszik.

— Akkor ön . . . ön . . . maga hitvány, gyáva!

A főhadnagy mint korbácscsal arczul csapott tigris, szikrázó szemekkel lépett közelebb az urhölgyhöz.

— Kiasszony! — kiáltá ingerülten — vonja vissza szavait, különben . . .

— Tegye ön azt előbb!

— Soha! soha!

— Akkor ismétlem, hogy gyáva! mert olyat sérteget, ki magát nem védheti, sem önön elégtételt nem vehet.

A főhadnagy összeszoritott ökleit fenyegetőleg emelte fel.

— Azonnal vonja vissza szavait, különben . . .

— Nem uram, én jegyesemet védelmezem!

— S még az esetben sem vonja vissza, ha én kijelentem, hogy sértő szava megtorlásánál még a végletektől sem riadok vissza.

— Még akkor sem!

— Ez esetben ön nem érdemel kiméletet.

S minden illemről megfeledkezve az őrjöngésig fokozott izgatottságtól csaknem önkivületben felemelt kézzel rohant a hölgyre.

Azon pillanatban aczélizmok ragadták meg karjait. Bosszankodva tekintett vissza, ki meri öt illetni? Az orosz tiszt mélyen felháborodva dörögte fülébe:

— Ki védtelen nöt mer sérteni, haszontalan gyáva ember!

A báró kardjához kapott.

— Ezért nekem elégtétellel tartozik.

— Állok szolgálatára főhadnagy ur. Ön ez urhölgy jegyesét sértegette, pedig az nem gyáva! A legvitézebb harczosok egyike.

— Ön nem ismeri öt.

— Azt hiszem, ismerem . . . Bizonyosan az, kinek fényképe ott van a kisasszony asztalán. Szeben ostrománál ezredemet védve, tőle kaptam e tisztességes fejvágást, — mondá homlokára mutatva, melyen vékony piros forradás volt látható. Ha ércz-csákóm föl nem fogja a csapás erejét, most egészen csöndes ember vagyok, s valahol Szeben mellett hallgatnám a fü növését. Mindig tisztelettel hajlok meg a vitéz katona előtt, s a magyar honvédek nemcsak vitézek, de mindnyájan hősök! Kalapot emelek előttük! Önöknek, kik futottak előttük, kellett nekünk segitségükre jönnünk. Önöket a gyávákat megvetjük!

Másnap korán reggel a közeli erdőben gróf Ivanovics Orloff orosz kapitány a czári I-ső testőrezredtől, párbajt vivott br. Schönfeld Vilmos osztrák cs. kir. főhadnagygyal.

A föltételek igen sulyosak voltak, három golyóváltás 30 lépés távolból, öt-öt lépés avanceval.

Az első lövésnél a báró holtan rogyott össze. Homlokát furta át a golyó.

Az orosz fővezér által fölállitott katonai nagy kórház sirkertjében temettetett el.

Nagyon szomoru napok következtek ezután. A Golgotha kinszenvedésének gyásznapjai.

Azt mondták, hogy a magyar nemzet meghalt. Elénekelték fölötte a halotti éneket. Eltemették. A sirások haza mentek.

Midőn az orosz sereg azon az uton, a melyen jött, vissza indult, Orloff gróf őrnagy Bártfára érve, sietett Weber szenátor ur házánál tiszteletét tenni.

Margit bánattól megtörve, sötét gyászban fogadta a hozzá belépőt. Jegyese a temesvári csatában esett el. Barátja, ki mellette volt, elhozta jegygyürüjét, mint szomoru, biztos zálogát halálának.

A fiatal orosz gróf meghatottan fejezve ki mélyen érzett részvétét: távozott.

Egy év mult el.

Idő s a jó Isten enyhitette sok sebhedt sziv fájdalmát.

Weber szenátor urnál egy napon idegen látogatót jelentettek. — Valami muszkatiszt féle — mondá a bejelentő szolga.

Gyászjelentések a legdúsabb választékban, bármely perczben 2 órai idő alatt százanként 2 frt 50 krajczártól, minden további 100 drb 1 frt 80 krtól kezdve a „Székely-Udvarhely" kiadóhivatalában pontosan elkészittetnek.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ki lepattogtatta a bilincset kezeinkről, hogy szabadon munkálkodhassunk.

Oh sokan vannak, kiknek elveik, eszméik messze eltértek Kossuthétól. De azok is elzarándokolnak ahhoz a kőlaphoz s leróják kegyeletüket. Ott békülnek ki a nagy hazafival, elbukott eszméi romjain.

Krisztus felkent szolgája Zimándi azonban nem békül, hanem neki ront annak a csöndes halottnak s a boszu tajtékzik orrán, száján. Kérdjük, miért támadja azt a védtelen halottat sirjában. Erre Zimándi maga felel könyve czimén: „Kossuth bálványozóinak elrettentésül." Hát ez merő ostobaság.

Zimándi tetteiben az erkölcs végső elfajulását látjuk s bármit is hozzon fel mentségül, nem létezhet számára enyhitő körülmény.

Udvarhelyvármegye félévi története.

Lapunk mult számában részletesen tárgyaltuk Jakab Gyula vármegyei alispánunk félévi jelentését s igéretet tettünk, hogy folytatni fogjuk.

Alispánunk jelentésében a közbiztonságot általában jónak mondja; a személy- és vagyonbiztonságot valamely nagyobb esemény nem zavarta. Szocziális avagy pláné anarchikus mozgalomnak e megyében nyoma sem volt. A csendőrség kellő számu örsökkel és legénységgel van ellátva s kifogástalan pontossággal teljesiti kötelességét. Felsorolja a csendőrség havi jelentéseinek eredményeit. Tüz az udvarhelyi járásban 10, a homoródiban 24, a kereszturiban 12 esetben fordult elő összesen 14973 frt 70 kr kárral, melyből azonban 11,162 frt biztositva volt. A tüzoltó-intézmény kellő fejlődésben van s csakis nehány községben volt nagyobb mulasztás, melyért a megtorlások megtörténtek.

A homoródi járásban az elszaporodott vadsertések a terményeket több helyen kárositották s a farkasok is kisebb károkat okoztak. A kereszturi járásban szintén a farkasok a két Galambfalván 16 juhot és 3 borjut elpusztitottak. Hajtóvadászatok többször voltak.

A közegészségi állapot a mult évihez viszonyitva, kedvezőnek mondható. Betegedések gyakrabban nem voltak, a ragályosak pedig gyérebben merültek fel. Az orvosrendőri intézkedések, tisztogatás és fertőtlenités minden egyes ragályos esetben pontosan végrehajtattak. Hullavizsgálat 66 esetben történt. A vármegyei közkórházban összesen 340 beteget ápoltak s ezek közül 219 férfi és 121 nő volt. Gyógyultan eltávozott 148 férfi, 90 nő; javulva 19 férfi, 14 nő; gyógyulatlan 18 férfi, 3 nő; meghalt 8 férfi, 5 nő; további ápolás alatt maradt 26 férfi; 9 nő.

A fősorozás Jakab Gyula alispán polgári elnöksége alatt márcz. 2—23-ig történt. A közös hadsereget Pongrácz Vincze báró alezredes és a honvédséget Balog Ferencz alezredes képviselte. Fel volt hiva 2230 és besoroztatott 632 védköteles. Kellő rend és pontosság volt a sorozásnál általában, miért is a főszolgabirákat kivétel nélkül elismerés illeti meg. A mozgósitási ügyeket a bizottság elnökei megvizsgálták és rendben találták a katonai nyilvántartásokat. Az utóállitások havonként megtörténtek. Ezen félévben 30 negyvennyolczas honvéd nyert nyugdijhoz igényt s az eddig nyugdijazottak ezzel 787 személyre szaporodtak.

A vármegye területén átvonuló héjjasfalva-csikgyimesi állami közuton 5 uj hid lett épitve. Bethlenfalva és a Czekend-hegy közti utrész müszaki müveleteire 41,909 frt 50 kr engedélyezése iránt a kereskedelmi miniszterhez felterjesztés történt s ezen népünk foglalkoztatására szükséges munkálat jövő év tavaszán megkezdhető lesz. Az állami közuton a folyó évre előirányzott munkák és szállitások be vannak fejezve. Az árvizek az állami közut testét és számos hidat megrongálták, de haladéktalanul helyre lettek pótolva. A törvényhatósági közutak állapota kielégitő volt. Itt is befejeztettek az összes munkák és szállitások. A fenyéd—zetelaka—gyergyótekerőpataki tvh. közut vármegyénk területén egész Csikvármegye határáig bármily időszakban, a f. év tavasza óta teljesen járható állapotban van. A közuti alap pénztárába bevétel 20635 frt 68½ kr, kiadás 17334 frt 83 kr, értékben mult évi maradvány 459,700 frt, melyben forgalom nem volt. Az oklándfelsőrákosi utvonal a hagymás és oláh-patakok mentén át viczinális ut lett s a müszaki tervek a f. évben kiépités alá kerülhető utszakaszról már elkészültek. A viczinális közuti érdekeltségi csoportok és hozzájárulási arányok az összes utvonalakra meg vannak állapitva s az utibizottságok is legnagyobb részben megalakultak. A szükséges postajáratok létesitését a keresk. miniszter fedezet hiányában nem engedélyezte.

A mezőgazdasági termények közül a buza és rozs általában — igen kevés kivétellel — silány termést adott; zab és törökbuza jó; a szénát a vizek mellett az áradások nagyrészben semmivé tették s a terményekben is sok kárt tettek. Jelentékenyebb jégverés nem volt. A gazdasági munkás- és cselédviszonyok nem javultak. Napszámosok alig voltak kaphatók. Tömegesen távoztak más vidékekre vasuti és gyári munkákhoz, hol magasabb bérre volt kilátásuk. A cselédek mind rosszabbak, kiteleltetik magukat a szegény gazdákkal és tavaszszal ott hagyják; bizva a tulhumánus cselédtörvényben. »Valóban szükséges volna a cselédtörvény reviziója, mert ha igy halad a cselédügy, ez a legnagyobb fátuma lesz a mezőgazdaságnak« — véleményezi a jelentés. A mezőrendőri törvényben előirt intézkedések üdvös hatása észlelhető, mert a kihágások apadtak. A hasznos háziállatok száma: ló 13253, szamár és öszvér 27, szarvasmarha (magyar faj) 43412, (borzderes) 70, (tarka) 282; bival 383, sertés 14442, juh 53581, kecske 7797, tenyészmén 7, tenyészbika 170, bivalbika 26, tenyészkan 172, tenyészkos 1456 drb volt. Az állategészségügyet illetőleg megemlitjük, hogy a lovak közt elenyészőleg csekély betegség volt. De annál több pusztitást okozott a sertések közt a sertésvész és sertésorbáncz. A szarvasmarhák között a ragadós száj- és körömfájás szintén nagymérvü volt. Nem számitva városunkat, a vármegye állatvásárain: Székely-Kereszturt 3867, Bözödben 192, Etéden 3031, Erkeden 300, H.-Szentmártonban 1065, Oklándon 102, Daróczon 360, Zetelakán 157, Korondon 1154, Bögözben 886, Parajdon 916 s Farkaslakán 301 drb marha és ló lett eladva. — Az állami kezelés alatti külső és belső erdőhatárok 3 erdőbirtokon lettek biztositva és határhalmokkal megjelölve.

A törvény által követelt gazdasági tervek 4. birtokról 2244 k. hold területről lettek jóváhagyva, 25 erdőbirtokról (11415 k. hold) pedig elkészitve vannak. Erdőrendezési munkálat 3 birtokon 12517 k. holdon volt. Vármegyénkben a f. év tavaszán gazdasági szempontból vizmosásos területek és kopárok befásitására 475000 tü- és 332000 lomblevelü csemetét ingyenesen kiosztottak. A földmivelésügyi m. kir. miniszter a munkálatok költségeire Sz.-Oláhfalu, Alsó-Sófalva, Szentkirály, Bögöz, K.-Keményfalva stb. községeknek holdanként 8—12 frt állami pénzsegélyt is utalványozott. Erdőégés 12 esetben volt, de nagyobb károk nem fordultak elő.

Az iparfejlesztő bizottság müködése valóban áldásthozó volt. Hivatásának tudatában mindent elkövetett, hogy vármegyénkben az oly nagy fontosságu iparügy előhaladjon s fejlődjék. Sz. Oláhfalu, K.-Oláhfalu és Lövéte közs. lakosainak a nyirág seprü, kézi talicska, lapát s más eszközök piaczra juttatásával igen szép mellékkeresetet biztositott a m. á. vasutaknál. Kilátásba van helyezve, hogy jövőre bármennyit megállapitott árakon tőlük bevesznek. E községekben a rigai lentermeléssel is kisérlet volt s az állami szaktanár az eredményt kielégitőnek véleményezte. Az állami gépgyárba 10 és magán iparosokhoz 40 székely fiu nyert elhelyezést. A kereskedelemügyi m. kir. minisztertől kért és adott segélylyel a várostól bérbevett területen remekül sikerült nemes füztermeléssel tettek kisérletet. Szintén nevezett miniszter segélyével 5 néptanitó a kosárfonásba kiképzést nyert s ezek segitségével és a bizottságnak a miniszter által nyujtott ujabb összegből kosárfonó tanfolyamot rendeztek, melyen több mint 100 tanuló vett részt. Ugron Gábor Szent-Mihály községben gyapjuszövő, fonó- és mosógyár felállitását tervezte állami segélylyel. A bizottság támogatása folytán a miniszter engedélyezte. A: Orbán, Nagy és Tamás czéggel alakult czipőraktár szövetkezetnek 2000 frt kamatmentes kölcsönt eszközölt a bizottság. Hogy az iparfejlesztő bizottságnak a jelentés által vázlatosan ismertetett müködése vármegyénk iparosainak még igen sok és fontos meglepetést hoz, arról vármegyénk főispánjának, mint a biz. nagyérdemü elnökének tapasztalt bölcs és tapintatos, odaadó munkássága mindnyájunknak biztos szép reményt nyujt.

Uj gyárak nem létesültek, a meglevők rendes üzemben vannak. Gazdasági gépek szaporodnak ugy, hogy csakis a félreeső községekben nem csépelnek géppel. A vető, arató, kaszáló, szénagyüjtő gépek is szaporodni kezdtek. A tagositások erélyesen folynak s több községben befejezést nyertek.

Az alispáni jelentésnek a közmüvelődési ügyre vonatkozó részét jövő számunkban tárgyaljuk.

TANÜGY.

Meghivó. Az »Udvarhelymegyei Tanitóegylet« székelykereszturi fiókköre folyó év október hó 12-én Enlakán d. e 9 órakor kezdődőleg rendes gyülést tart, melyre a tagokat és tanügybarátokat tisztelettel meghivom. Tárgyai lesznek: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyzőkönyv olvasás. 3. Tanit Nagy Ferencz helybeli tanitó. 4. »A néptanitó és lelkész együttmüködésének hatása a község felvirágoztatására« cz. tételről felolvas József János f.-váralyai közs. tanitó. 5. Könyvtárnok beszámol a fontosabb tanügyi eseményekről. 6. Tisztujitás. 7. Jelentések, inditványok. Az elnök megbizásából: Szász Ferencz, s. k., egyl. jegyző

Irodalom.

Magyar Kritika. Benedek Elek székely irónk felelős szerkesztősége alatt a Magyar Kritika e hónap elsejével II. évfolyamába lépett. A Magyar Kritika első évfolyamából teljes példányok még kaphatók. Egy évfolyam ára 5 frt. Az összeg előleges beküldése ellenében bérmentve küldi a kiadóhivatal: Budapest, Kerepesi-ut 57. sz.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Kérjük mindazon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése már lejárt, sziveskedjenek azt minél előbb megujitani, nehogy a lapnak küldése fennakadást szenvedjen.

— **Királyunk nevenapját** az idén is szokott kegyelettel ünnepelték meg városunkban. Kedden reggel hálaadó istentisztelet volt a plébániai templomban Részt vettek az összes hatóságok és ezen kivül nagyszámu közönség.

— **Kinevezések.** Az igazságügyi m. kir. miniszter Sztupjár Samu szászrégeni járásbirósági albirót a marosvásárhelyi kir. ügyészséghez alügyésznek; a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Thuróczy Margit okl. tanitónőt a parajdi állami elemi népiskolához rendes tanitónőnek nevezte ki.

— **Érdekes irodalmi per.** A »Székely-Udvarhely« szerkesztő-kiadója érdekesnek igérkező irodalmi pert inditott a Magyar Tudományos Akadémia ellen szerzői jog bitorlása miatt. Lapunk kiadója ugyanis megszerezte volt a nagynevü Bolyaiak müveinek szerzői és kiadói jogát. A M. T. Akadémia mult évben kiadta Bolyai Farkas »Tentamen« cz. világhirü müvének egy 20 frtos kötetét s jelenleg a 2-ik kötet is sajtó alatt van. Lapunk kiadója mindent elkövetett, hogy ez Akadémiával békés uton az ügyet elintézze. Az Akadémia pedig pert akart s igy kiadónk Báttaszéki Lajos dr. ügyvéd, jeles kriminalista által a budapesti kir. törvényszéknél a pert kénytelen volt meginditani. Nevezett perbiróság 31717—98. sz. végzésével az Akadémia ellen ugy a »Tentamen« már megjelent I-ső kötetére, valamint a Franklin-Társulat nyomdájában készülő II-ik kötet kész iveire és szedésére a zárlatot elrendelte és az V. ker. kir. járásbiróságot annak foganatositása iránt megkereste.

— **Tanulmányi kirándulás.** A helybeli róm. kath. főgimnázium ifjusága a mult számunkban emlitett gyimesi kirándulásáról hétfőn este teljes jó kondiczióban hazaérkezett. Uti és gyimesi élményeiről jövő számunkban részletesen beszámolunk.

— **Vármegyénk őszi rendes közgyülése** — mint lapunkban már előre is jeleztük — október 6-án volt a törvényhatósági bizottság tagjainak élénk részvételével. Hallerkeői Haller János gróf, vármegyei főispánunk megható beszéddel a közgyülést megnyitja s fájdalommal teljes hangon megemlékezik ama mély gyászról, melytől még mindig sajognak a szivek fájdalmai. Köszönetet monda a bizottságnak, hogy oly szép számban megjelent. Megemlékezett a királyné ő felsége sirjára tett koszoruról, Bethlen András volt földm. miniszter és Apor Gábor elhunytáról — a székelyek szószólóiról, beszámolt a hivatalok vizsgálatairól. Jakab Gyula alispán és Ugron István árvaszéki elnök féléves és a számonkérőszéki jelentéseket a közgyülés tudomásul vette. Ezután alispán a kormányrendeleteket bemutatja. Előterjeszti a király ő Felsége által Erzsébet királyné elhunyta alkalmából kiadott köszönő iratot, valamint a belügyminiszteri leiratot, melylyel 20,000 frt kölcsön felvételét helybenhagyja. A földmivelésügyi miniszternek azon szegénysorsu gazdáknak hatóságilag kiirtott s tényleg ragályos betegnek talált lovai kártéritése iránti leiratát örömmel vették tudomásul. A hivatalos előterjesztések során 2 százalékos betegápolási és 3 százalékos megyeházépitési pótadó megszavazása után alispán bemutatta a közig. bizotts. 3028 -98. sz. határozatát, melylyel kimondja, hogy Jung-Cseke Lajos közig. biz. tagsága az 1876 évi VI. t.-cz. értelmében megszünt. Több előterjesztés és bemutatás után a választások következtek. Vármegyei tiszti főügyésznek Válentsik Ferencz dr. ügyvédet, székelykereszturi főszolgabirónak Gálffy Kálmán h. főszolgabirót, vármegyei IV-ik aljegyzőnek Kiss Kálmán h. szolgabirót, a központi főszolgabirói hivatalnál rendszeresitett 2-ik szolgabirónak Szabó Nándor joggyakornokot választották, kik az esküt le is tették. A sorszerint kilépő 5 közigazg. biz. tag helyébe Ugron Gábor, Menyhárt András, Nagy Samu dr, Persián János és Szabó Gergely, a polgármesternek választott Gyarmathy Dezső dr helyett az állandó választmányba Válentsik Ferencz dr; az ujra alakitott igazoló választmányba Bedő Ferencz, Bod Károly, Soó Gáspár, Pálffy Károly és Menyhárt András; a szintén ujra alakitott központi választmányba pedig Demeter Lőrincz dr., Gyarmathy Dezső dr, Szombatfalvy Lajos, Ferenczy János, Ugron Gábor, Gyárfás Endre, Kemény Béla báró. Bajna Ferencz, Lengyel József dr, Kassay Albert dr., Lukácsffy Dénes, Daniel Elek, Sándor Mózes, Ugron István, Sperker Ferencz, Szabó Gergely, Benedek Imre, Gálffy Kálmán, Ferenczy Károly, Gál János, Soó Gáspár, Molnár Károly, Hlatky Miklós és Németh Albert törvh. biz. tagokat választotta meg a közgyülés. A közigazgatási bizottságban üresedésbe jött tagságra Persián János választatott a folyó évre. A közs. ügyek tárgyalásakor Gyertyánffy Gábornak a városépitési pályatervek és sétatér tárgyában beadott felebbezési ügye szolgáltatott nagyobb vitát, melynek elnöklő alispán azzal

---

A tanácsnok ur el nem tudta gondolni, hogy mi baja lehet ennek a tiszt urnak. A mi nagy ügye volt a muszka uraságnak a nemzettel: azt már bizony sajnos nagyon elintézték! Különben isten neki, hadd jöjjön, hadd halljuk, hogy mit akar.

Gróf Orloff ezredes volt. Gyors karriert csinált. A czár kegyencze volt.

Két év előtt, uram és czárom parancsára jöttem, most szivem vonzott — mondá az ezredes Margithoz, midőn egyedül maradt vele.

A hölgy érdekelten tekintett a fiatal tisztre.

— Első pillanat óta, midőn megláttam: szeretem Nagysádat. Képe mindig szivemben élt azóta. Ott őriztem mint szentséget. Szeretem nagysádat, szive és keze birtokáért esedezem, melyet megnyerve, az egész életemen át legdrágább kincsemnek fognék tekinteni. Vagyonom családi nevemhez méltó fényt, jólétet képes leendő nőmnek nyujtani. Nagysád! Margit, szabad remélnem?

— Gróf ur! — mondá a hölgy kellemes-zavarral, ön igen meglepett kérelmével.

— Ha időt akar nagysád a gondolkodásra, várok napokat, ha parancsolja heteket.

Egy hó mulva Isten előtt esküdött gróf Orloff Iván örök szerelmet és örök hüséget Weber Margit urhölgynek, ki azonban föltételül tüzte ki, hogy állandóan Magyarországban lakjanak.

És itt laknak. Szent-Pétervárra tett nászutjuk után Magyarországba visszajöttek. A gróf oroszországi jószágait eladva, Sárosmegyében vett magának nagy birtokot, s ennek egyik legregényesebb tájékán épittetett fejedelmi pompás kastélyt. Magyar honpolgár lett, nevét megváltoztatta. Az orosz-magyar szövetség szerelemmé nőtt, s a családi szövetség egy uj virágzó magyar nemes törzsnek lőn alapitója.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

vetett véget, hogy Gyertyánffytól, mint érdekelt féltől a szót megvonta. Kis-Küküllö vármegye átiratát a parajdi sóbánya ügyében a közgyülés helyesléssel fogadta. A lapunk mai számában bövebben tárgyalt Zimándi és Zelenyák iránt a törvényhatósági bizottsági közgyülés mély megbotránkozásának és megvetésének adott jegyzőkönyvi kifejezést. Sándor Mózes biz. tag inditványára elhatározta a közgyülés, hogy felir a belügyminiszterhez, vármegyénket sorolja azon szegényebb vármegyék közzé, melyek állami segélyre igényt tarthatnak nagyobb épitkezéseik által magukra vállalt terheik kifizetésénél. A mintegy 112 pontból állott tárgysorozatot a legsimábban tárgyalták, ugy, hogy az egész közgyülés alig vett igénybe 2 órát.

— **Kutyamarás nyilt utczán.** E hó 7-én este Gál János tekintélyes kereskedőnk lábszárát a Holstein Simon kutyája nyilt utczán megharapta. A kutyát Zonda József ker. áll.állatorvos e hó 8-án megvizsgálta,de veszettségre utaló tüneteket nem észlelt. Pontosabb megfigyelés szempontjából és esetleges beojtás tekintetéből Gál János az állatorvosi akadémiához a kutyát felküldötte s maga is felutazott Badapestre. A 40 napi zárlat — ugy hi szük — é j s z a k á r a és nappalra egyf rmán vonatkozik. A rendőrség adja meg az utasitást, hogy éjszaka is fogják el a kóborló kutyákat, melyek néha csordáslag vonitnak szanaszét az utczákon.

— **Székely-Kereszturon** e hó 1-én a helybeli »Müdedvelö Társulat« fényesen sikerüt, nagy városon is beváló mükedvelői szinielőadást tartott. »A sárga csikó« cz. népszinmü került szinre. A közönség nagy számmal volt jelen. Öröm és élvezet volt látni, hogy a nagyobb részt iparos mükedvelők e nehéz darabbal mily sikeresen birkóztak meg. Szerepeltek: Nagy Róza, Izrael Ida, Rácz Anna, Simó Irma, Nagy Ágnes, Lukács Dénesné és Bándi Sándorné; továbbá Csesznik Emil, Viola Gábor, Szabó Zoltán, Farkas Elek, Szabó Dénes, Beer Viktor, Sulyok Kálmán, Nagy Miklós, Lörinczi István, Gál Incze, Hermán István, Kálnoky Dénes, Bálint Dániel, Kovács Gábor, Macskási Lajos, Lukács Dénes, Bándi Sándor, Rácz Lajos és Fodor József. Szerepüket mindnyájan sikeresen betöltötték. E szép sikerü mükedvelői előadásban a szinpadon mindennek a maga helyén, maga idejében történésben, a mintaszerü rendezésben az érdem Szabó Lajos nyomdászé. E mükedvelö társulat életképességét, a közmüveltség terjesztésében való nagyfoku szerepét már több előadás alkalmával fényesen bebizonyitotta. Fejlődjék, virágozzék, tagjai a rendezővel együtt kitartók legyenek. A társadalom bármely osztályának fokmérője a komoly munkával párositott müveltség. A mely társulat ily nemes czél szolgálatában áll, miként a »Székelykereszturi Mükedvelő Társulat«, az iránt csak jóindulattal, elismeréssel kell hogy viseltessék minden emberséget tudó, a közmüvelődés haladását óhajtó egyénnek.

— **Halálozás.** Derzsi Veress Mózes felsősófalvi ev. ref. énekvezér-tanitót mint édes apát és családját sulyos csapás érte, Derzsi Veress Margit, a helybeli állami felsöleányiskola második osztályában járt növendéke életének 14-ik évében, 3 heti sulyos szenvedés után e hó 4-én este fél 7 órakor elhunyt. A korán elköltözött kedves halott hült tetemeit a helybeli közkórházból 6-án d. u. 3 órakor helyezték örök nyugalomra az ev. ref. temetőbe. Az intézet növendékei gyászlobogó, igazgató és tanitói vezetés alatt testuletileg megjelentek. A letört bimbót édes anyja Szőke Éva, nevelő anyja Demeter Anna, testvérei Ilonka, Piroska és Erzsike, nagyanyja özv. derzsi Veress Sámuelné és számos rokonok gyászolják.

— **Gyilkosság katonai oldalfegyverrel.** Mult vasárnap este $^1/_2$8 óra tájban városunk szombatfalvi részében Kovács Balázs korcsmája előtt Farkas Illés csikkarczfalvi illetőségü, a 82. ezrednek városunkban levö 10-ik századában közbaka, Gálffy Endre városi főjegyző Katona Fülöp Lajos nevü kocsisát oldalfegyverével leszurta. A kocsis verekedő természetü volt s csak nemrégen is egyévi börtönt szenvedett e miatt. A bakát megtámadta és annyira pofon ütötte, hogy elesett. Ekkor Farkas fölugrott és oldalfegyverével hátba, oldalba és fültön szurta. A három szurás azonnali halált okozott. A baka szörnyü tette után elmenekült, de sapkáját a gyilkosság helyén hagyta s ennek átvétele után a csendörség nyomban letartóztatta. Az esetnél Demeter Lörincz dr. főszolgabiró is megjelent és jegyzőkönyv felvétele után a hullát a helybeli közkórházba szállittatta. Fülöp valami leány miatt haragudott Farkasra s ebből származott a halálos kimenetelü összetüzés.

— **Szünetelő iskolák.** Homoród-Keményfalván és Abásfalván még az iskola szünetel. Vajjon ki az oka? Az illetékes felsöbb hatóság szives figyelmébe ajánlom az állapotot. (Beküldték.)

— **A csendör szuronya.** H.-Oklándon a m.-hermányi ujonczok betértek a korcsmába s ott Elekes István és Szolga Albert oklándi lakosok belekötöttek az ujonczokba s hatalmas verekedés fejlödött ki. A csendörség közbelépett s Elekes István megragadta az egyik csendör szuronyát, mire a csendör, miután a szabályos felszólitásnak sem engedett, Elekes Istvánt karján megszurta. Elekest letartóztatták s az illetékes hatóságnak átadták, a többiek pedig megfutottak.

— **Árlejtések.** A vallás és közoktatási miniszter a kisbaczoni és hidegkuti állami iskolák épületeinek helyreállitásaira, elöbbire 1113 frt 74 krt, utóbbira pedig 711 frt 99 krt engedélyezett. Ezen iskolai épitkezésekre f. hó 24-én d. e. 10 órakor, a vármegyei kir. tanfelügyelői hivatalban zárt ajánlati versenytárgyalások lesznek, melyekre az érdekelt vállalkozókat e helyen meghivja — Székely-Udvarhelyt, 1898. okt. 3-án — Sándor Mózes, kir. tanfelügyelö.

— **Rabló czigányok.** F. hó 5-én este $^1/_2$9 órakor Oláhfalu felöl Szentkeresztbányára sátoros czigányok mentek s ott Pap Lajos házába betörtek és rabolni kezdettek. Az egyedül otthon levő 14 éves fiu, Sándor a rablóknak ellenállott, mire Moldovány György czigány a fiut megszurta. Sebe nem veszélyes. A czigányokat H.-Almás és Szentkeresztbánya közt elfogták s a h lyi törvényszékhez bekisérték.

— **Magyar lapkiadók országos szövetsége.** Az idei szent-István napján a magyar lapkiadók kongresszust tartottak Budapesten, melyen elhatározták, hogy a hirlapi hirdetési bélyegilleték megszüntetése iránt nagyobb szabásu mozgalmat inditanak s e végből kérvényt intéznek az országgyüléshez és a pénzügyminiszterhez. Elhatározták azt is, hogy a lapkiadók érdekeinek istápolására állandó szövetséget alakitanak. Vasárnap délelött volt az országos szövetség alakuló ülése, melyben Zilahi Simon elnökölt. A kongresszuson kiküldött negyvenhárom tagu bizottság elött számolt be Zilahi Simon elnök az ülésen, melyen a tagok nagy számban jelentek meg (a «Székely-Udvarhely» kiadóját Mártonffy Imre, az «Ujpesti Közlöny» szerkesztő-kiadója volt szives képviselni) és élénk érdeklődéssel vették tudomásul, hogy Lukács László pénzügyminiszter Zilahi elnököt kitüntető szivességgel fogadta és megigérte, hogy a hirlapkiadók jogos kérését tőle telhetöleg támogatni fogja. Az ügy Gabrovitz Ede miniszteri osztálytanácsosnak van kiosztva, a ki szintén a legnagyobb jóindulattal van a lapkiadók mozgalma iránt. A lapkiadók örömmel értesültek a már is sikeresnek igérkező mozgalom eredményéről és Láng József nagyváradi lapkiadó inditványára az elnöknek eddigi eredményes fáradozásáért egyhangulag köszönetet szavaztak. Ezután Forster Rezső (Miskolcz), Rábel László (Sopron) és Székely Sámuel (Budapest) fölszólalásai után a lapkiadók országos szövetségét megalakultnak jelentették ki. A választás eredménye a következő: Elnök Zilahi Simon, alelnök Bródy József (Budapest) és Szávai Gyula (Győr), titkár Rábel László (Sopron), jegyző Lenkei Zsigmond (Budapest), pénztáros Dubszky Farkas, (Budapest) és ellenör Wolfner József (Budapest). A megválasztott tisztikart megbizta a szövetség az alapszabályok kidolgozásával. Az inditványok során elhatározták, hogy a szövetségi gyüléseket fölváltva Budapesten és a vidék egyes nagyobb városaiban fogják tartani. A legközelebbi gyülést, mely az alapszabálytervezettel foglalkozik, Szávay Gyula meghivására Györött tartják meg.

— **Udvarhelyvármegye legtöbb adót fizető virilis megyebizottsági tagjainak 1899-ik évre érvényes névjegyzéke.** (Folyt. és vége) 57. Biró Áron lelkész, F.-Boldogfalva, 166 frt 08 kr (lelkészi oklevél). 58. Hiatky Miklós tanár, Sz.-Udvarhely, 164 frt 80 kr (tanári oklevél) 59. Bod Károly tanár, Sz.-Udvarhely, 159 frt 70 kr (tanári oklevél). 60. Galter János épitész, Sz.-Udvarhely, 159 frt 59 kr. 61. Neufeld Eliás bérlö, Siklód, 157 frt 91 kr. 62. Koronkai József magánzó, Sz.-Udvarhely, 156 frt 86 kr. 63. Sándor Mózes tanfelügyelő, Sz. Udvarhely, 156 frt 72 kr (tanári oklevél). 64. Florián Kristóf kereskedő, Okland 156 frt 65 kr. 65. Steinburg Ottó kereskedö Sz.-Udvarhely, 155 frt. 95. Mánya Gergely kereskedő, Parajd, 155 frt 50 kr. 67. Kornfeld Náthán korcsmáros, Zsombor, 154 frt 69 kr. 68 Dr Solymossy Lajos ig. tanár, Sz. Udvarhely, 153 frt 49 kr. 69. Lengyel László kereskedő, Sz.-Keresztur, 151 frt 37 kr. 70. Kedei György birtokos, Bethfalva, 147 frt 40 kr. 71. Stein Adolf birtokos. Parajd, 145 frt 10 kr. 72. Jeddi Tamás birtokos, Rugonfalva, 142 frt 82 kr. 73. Ferenczi Károly birtokos, Sz.-Udvarhely, 142 frt 39 kr. 74. Szálasi Ferencz birtokos, Parajd, 142 frt 13 kr. 75. Id. Mursai Sámuel birtokos, Ujszékely, 141 frt 91 kr. 76. Szenti Bálint p. ü titkár, Budapest, 141 frt 88 kr. 77. Csiki Ambrus bérlö K.-Oláhfalu, 141 frt 36 kr. 78. Benkő Mihály vállalkozó, Sz.-Keresztur, 141 frt 32 kr. 79. Diemár Károly kir. ügyész, Sz.-Udvarhely, 140 frt. 40 kr (birói oklevél). 80. Pávelka Márton korcsmáros, Sz.-Udvarhely, 140 frt 35 kr. 81. Gergely Ferencz birtokos, Sz. Udvarhely, 140 frt 15 kr. 82. Ugron János birtokos, Sz. Udvarhely, 137 frt 70 kr. 83. Lukács Domokos birtokos, Máréfalva, 137 frt 23 kr. 84. Hrobony Adolf birtokos, K.-Demeterfalva, 137 frt 01 kr. 85. Szakács Gyula szijgyártó, Sz.-Udvarhely, 135 frt 65 kr. 86. Rozmán Jakab bérlö, Szent-Mihály, 134 frt 71 kr. 87. Egyed Ferencz lelkész, Szentpál, 132 frt 86 kr (lelkészi oklevél). 88. Izsák János szeszgyáros, Vargyas, 132 frt 05 kr. 89. Stein Salamon kereskedö, Etéd, 130 frt 80 kr. 90 Jung-Cseke Lajos apát, Sz.-Udvarhely, 128 frt 43 kr. 91. Ilyés Ferencz ny. tv. biró, Sz.-Udvarhely, 127 frt 30 kr. (birói oklevél). 92. Soó Gáspár tanár, Sz.-Udvarhely, 126 frt 06 kr (tanári oklevél) 93. Kassay F. Ignácz ügyvéd, Sz.-Udvarhely, 124 frt 36 kr. 94. Székely Mózes birtokos, F.-Rákos, 122 frt 50 kr. 95. Vánki Kálmán mérnök, Sz.-Udvarhely, 119 frt 20 kr. 96. Br. Gamerra Gusztáv birtokos. Sz.-Keresztur, 116. frt 08 kr. 97. Kovács Domokos adóh. ellenör, Sz. Udvarhely, 114 frt 80 kr. 98. Zachariás Antal iparos, Sz.-Udvarhely, 113 frt 84 kr. 99 Biró Mihály birtokos, Bethfalva, 113 frt 44 kr. 100. Máthé János kereskedő, Sz.-Udvarhely, 112 frt 94 kr. 101. Nagy Gyula birtokos, Olasztelek, 112 frt 33 kr. 102. Pálffy Mihály birtokos, Gagy, 111 frt 71 kr. 103. Szél Géza keresk., Sz.-Keresztur, 110 frt 81 kr. 104. Molnár Károly tanár, Sz.-Udvarhely, 108 frt 64 kr (tanári oklevél). 105. Dr. Nagy Sámuel ügyvéd, Sz.-Udvarhely, 108 frt 60 kr. 106. Spilmán Lázár bérlő, Rava, 108 frt 44 kr. 107. Tamás Albert tanár, Sz.-Udvarhely, 108 frt 36, kr. 108. Reiner János mészáros, Sz.-Udvarhely, 107 frt 72 kr. 109 Kovács Dénes mészáros, Sz.-Udvarhely, 107 frt 37 kr. 110. Dr. Kovács Mór ügyvéd, Sz. Udvarhely, 105 frt 80 kr. 111. Szabó Gergely birtokos, Zetelaka, 102 frt 19 kr. 112. Csanádi Zalán j. biró, Sz. Udvarhely, 101 frt 39 kr. A hol az adóösszeg után zárjel ( ) között megjegyzés van, ott az 1886. évi XXI. t.-cz. 26 §-a értelmében, a fizetendő mennyiség kétszeresen jött számitásban.

— **Hogy a posta mily óriási feladat megoldására képes,** az kitünik, ha rövid figyelemre méltatjuk azokat a hivatalos jegyzékeket, a melyekkel a Budapesti Ujságirók Egyesületének sorsjáték kezelősége a sorsjegyeket az országban szétküldte. Ezekből kitünik, hogy f. hó 4-én 4680, 5-én 2640, 6 án 4320, tehát három nap alatt 11640 ajánlott levelet adtak föl a budapesti főpostahivatalnál, mely leveleket még aznap továbbitották. Ezek az ajánlott levelek ujságiró sorsjegyeket tartalmaznak, a melyeket megrendelés folytán küldött a kezelőség az egyes helységekbe. Hogy mily óriási érdeklődést tanusit a közönség az ujságirók sorsjátéka iránt, az ebből is fényesen kiviláglik.

CSARNOK.

Őszszel.

Tombol az őszi szél, hullnak a levelek,
Álomfelhök közül az ég könye pereg.
E szép természetet a sir szélén látom,
Ólmereng a lelkem őszi hervadáson.

Az élet mosolya omladozik őszszel,
Mint a hajnal után, ha alkonyat jő el,
Mit ra...tt a tavasz — s mit épitett a nyár,
A kegyetlen ösz most ennek végire jár.

Elhervaszt ez mindent s addig nem is pihen,
Mig a föld nem lészen kopár és szintelen,
Néma lesz a berek; kopasz a szép róna.
Mintha Isten annak lelkét vette volna.

Pedig csak most vala, hogy ringatott minket,
Virágos ölében az anyatermészet,
S már mint nagy beteget ostromolja halál,
Oda is lesz mindjárt, mentséget nem talál.

Az erdőmélyén is szük mostan az élet,
Benne csak vadállat — s barom ha eltéved,
Vagy a vadászkutya, hogyha benne vagyon,
Mely csörömpöl s keres a hullott avaron.

Tépett bokrok között csak csupasz fészke van.
Melynek lakóitól vidult a táj ottan,
Ki tudja hol vannak a dalos kis lelkek,
A hol még élet van, mely vidékre leltek?

Odalent a völgyben furulyaszó mellett,
Méla juhász legény juhokat legeltet,
Szomoruan fujja — illik is e nóta,
Hisz temetés foly már ösz kezdete óta.

Napról napra rendre, többet — többet temet,
A mig végre kihal az egész természet.
Ember sorsa rokon, rá is ösz jön s halál,
S lehull mint a levél élte határinál.

Kertész Albert.

KÖZGAZDASÁG.

A földmivelési miniszter a szövetkezetekért. A földmivelésügyi m. kir. miniszter az 1898. XXIII. t.-cz. értelmében alapitandó országos központi hitelszövetkezet alapitványi üzletrészeinek jegyzése végett körlevéllel fordult a gazdaközönséghez. A miniszter levelét igy fejezi be: Tudvalevő, hogy a vidéki szövetkezetek virágzása, terjedése és áldásos müködése az országos központi szövetkezet anyagi erejével szoros összefüggésben áll. Minthogy pedig ez utóbbi lényegesen attól függ, hogy a magyar gazdaközönség vagyonosabb része mily mértékben járul az országos központi hitelszövetkezet alaptökéjéhez, söt ezen körülmény a szövetkezet erkölcsi sulyának is igen lényeges eleme: a nagyjelentőségü gazdasági és társadalmi intézmény érdekében bizalommal kérem, hogy a mennyiben ez iránt másképp határozni nem méltóztatott, a központi hitelszövetkezet alapitó tagjainak sorába egy vagy több (1000 koronás) alapitványi üzletrész jegyzésével belépni s ebbeli szives elhatározását a mellékelt aláirási iv vonatkozó rovatainak kitöltésével tanusitani sziveskedjék. E helyütt megjegyzem, hogy az alapszabálytervezet az érdeklödök számára nálam bármikor rendelkezésre áll, annak végleges megállapitása azonban az alakuló közgyülésnek van föntartva.

Fölkérem egyuttal, hogy emlitett törvényünk irányának és szellemének, a benne megalkotott intézmény és az ápolásra bizott szövetkezeti eszme jelentöségének ismertetését saját társadalmi körében is lehetöleg terjeszteni s az ezen fontos ügy iránt érdeklödöket alapitványi üzletrészek jegyezésére buzditani, az aláirási ivet pedig — kellő tájékozódás végett — ez évi október hó 15 ig hozzám visszaküldeni sziveskedjék.

A méz csudaereje. Nincs talán tisztább, finomabb és természetesebb növényi kivonat a méznél és azért nagyon könnyen elhihető, hogy helyes módon felhasználva bámulatos gyógyitó ereje van. Ismeretes különösen a lélegző szervekre való gyógyitó hatása, továbbá gyomorerösitö és vérképző képessége. Egy würzburgi lap, a Praktische Wegveiser egy érdekes esettel bebizonyitja a méznek a vérszegénységet megszüntető erejét. Egy fiatal varróleány olyan nagyfoku vérszegénységben és sápkórban szenvedett, hogy nemcsakhogy le kellett mondani mindenféle munkáról, hanem alig birt megállani a lábán. Es akadt orvosság, amely megmentette sulyos bajaitól. A méznek volt ez az áldásos hatása. Eleinte csak kis adagokban és higitva kapta a beteg, de miután kitünt, hogy milyen jól használ, az adagokat egyre nagyobbitották, ugy hogy a beteg végre kanalankint és természetes állapotban szedhette. Az eredmény meglepő volt. A kis varróleány ereje szemlátomást tért vissza, petyhüdt arczbőre ismét ruganyos lett s visszakapta egészséges szinét. Szó, ami szó, tiz hónap mulva ismét virult kitünő egészségben, ismét hozzáláthatott munkájához és senki rá nem ismert, aki mi... sápadt penészvirágot látta utoljára.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

HIVATALOS RÉSZ.

Udvarhelyvármegye főispánja. Szám 800—1898. Pál azati hirdetmény. A kormányatomra bízott Udvarhelyvármegyében rendszeresített utadó adszámveövi állásra czenzel pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 17. §-ában körülírt minősítésüket igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényüket folyó évi decziember hó 10-ig nyujtsák be hozzám. Ezen állás javadalmazása áll 640 frt évi fizetés és 100 frt lakbérből. Székely-Udvarhelyt, 1898. október hó 2-án. Gróf Haller János főispán.

Sz. 23219—1898. alisp. A vármegyei központi és árvaszéki irodák, valamint az udvarhelyi közkórház részére az 1898—1899-ik évi téli időnyre szükségelt tüzifa szállításának biztosítása végett ma 22111 sz. a. hirdett árlejtés medő levén, ujabbani árlejtést tüzök ki folyó hó 10-én délután 3 órára a vármegyeház kis terméhe a következők szerint: A vármegyei központi és árvaszéki irodák részére 350 köbmeter, az udvarhelyi közkórház részére 440 köbmeter tüzifa szükségeltetik. A szállitási feltételek a hivatalos órák alatt megtekinthetők nálam. Vállalkozni lehet az összes fa szükséglet szállítására is vagy csak külön-külön is. Vállalkozni lehet azzal ajánlat utján, mely október hó 15-én déli 12 óráig nyujtható be hozzám, vagy szóbeileg nyilt árlejtésel a jelzett nap délutáni 3 órájakor. Sz.-Udvarhelyt, 1898. évi október hó 4-én. Jakab Gyula alispán.

Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 23,025—898. alisp. Székely-Udvarhely varos polgármesterének és valamennyi község elöljáróságának. Kozbirró tétel végett értesitem, hogy Kápolnás Ó áhfalu, Ozsfalva, Szentegyháza-Oláhfalu, Jánosfalva községekben és a Zetelaka község tulajdonát képező Nyerges mezeje és Magas bükkalja havasi legelőkön a száj- és körömfájás; Kis-Küküllő vármegye Szász Vesszős és a vármegyénkben Küküllő-Kemenyfalva, Kocsát-Kisfalud és Farkaslaka községek sertésállományaiban a sertésvész megszünt s e községek, illetve legelők a zárlat alól fel vanuak oldva. Máréfalva község szarvasmarha állománya pedig a községben fellépett szájés körömfájás miatt zárlat alatt van. Székely-Udvarhely, 1898. október 3-án. Jakab Gyula, alispán.

HIRDETÉSEK.

Szentegyháza-oláhfalvi belső telkünk (vendégló). külső birtokainkkal együtt eladó, esetleg bérbeadó. Értekezni lehet velünk Székely-Udvarhelyen. Lakatos János, Lakatos József.

Szám 591., 668—1898. vh.

Arverési hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. biróságí végrehajtó közhirré teszi, hogy a székelyudvarhelyi kir. járásbiróságnak V. 61/898. V. 62/1898. p. számu végzése által budapesti ifj. Fried Miksa czégnek képviselve dr. Márkus Sándor ügyvéd által székelyudvarhelyi Lakatos Albert ellen 75 frt, 84 frt 86 kr tőkék s jár. iránti ügyben, alperesnél Sz.-Udvarhelyen összesen 327 frt 50 krra becsült következő javai. u' m : 100 drb fos tiszta 2 éll hossak 9—10—11 czolnak, 100 drb czolos deszka, 150 drb stafiifa (ablakta), 100 drb háromnegyed czolos deszka 3 méter hosszak és még 5-tól 14 tétel alatti különféle ingók Sz-Udvarhelyen alperes Kaunez Albert házánál 1898. október hó 15-én d. e. 9 órakor nyilvános árverésen el fognak adatni, melynél az egyes javak vételáron azonnal fizetendők, esetleg a becsáron alul is a többet igéröknek el fognak adatni.

Az árverési feltételek a biróságí végrehajtónál megtekinthetők. Ezutánt felhivatnak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesithetni vélnek, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverés kezdetéig, habár külön értesitést nem vettek is, alulirt végrehajtóhoz nyujtsák be, mert különben azok a végrehajtás folyamát nem gátolván, egyedül a vételár fölöslegére fognak utasittatni.

Székelyudvarhelyi biróságí végrehajtótól.

Székely-Udvarhelyt, 1898. szeptember hó 12.

Biró Sándor s. k.
kir. végrehajtó.

4949—898. tkvi. sz.

Hirdetmény.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közhirre tétetik, miszerint Oláhfalvi és Homoródmenti Takarékpénztár végrehajtójának Kis Dénes hagyatéka végrehajtást szenvedő ellen 285 frt s jár. kielegitése végett ezen kir. törvényszék terlitelétez tartozó, a szentegyházaa oláhfalvi 590 sz. tjkvben felerészben alperes Kis Dénes, másik felerészben Mágori Bálintné szül. Kis Irma nevére irt A 7548. hrsz. 1024 frt, a szentegyházasoláhfalvi 758. sz. tjkvben $^1/_2$-ed részben alperes Kis Dénes, $^1/_2$-ed részben Kis Irma Mágori Bálintné, $^1/_2$-ed részben Kis Amália, $^3/_4$-ed részben Tankó Borbala Ferencz Györgyné nevére irt 5455. hr. sz. 27 frt 61 kr kikáltási árban, melynek alól ezen ingatlanok el nem árverettetik, az 1898. évi October hó 31-ik napjának d. e. 9 órakor Szentegyházas-Oláhfalu község házánál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet igérőknek el fognak adatni.

A venni szándékozók a becsárnak 10 százalékát készpénzben, vagy oszlálvképes papirban kötelesek a kikiáltott kezéhez letenni. Az árverési további feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. telekkönyvi hatóságnál megtekinthetők.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Székely-Udvarhelyt, 1898. szeptember hó 1-én.

Domény Ferencz
kir. törvényszéki egyes biró.

Az erdélyi hegyi borok
TEUFSCH B. JÓZSEF
pincéjéből
(Segesvárt, Erdélyben)
Árjegyzék kivonata:

Nagy-Küküllőmenti 1896-beli	1 liter	36 kr.
Marosmenti	1 liter	40 kr.
Kis-Küküllőmenti	1 liter	42 kr.
Bokácsi	1 liter	60 kr.
Dessoi	1 liter	65 kr.

üveg nélkül. Az üvegekért 7 kr fizetendő és ugyanez árban tisztán kimosva visszaváltetnek.
Főraktár: GALJANOS fűszer- és ecsetgyártó szerében Székely-Udvarhelyt (Kossuth-utcza).

Valódi Braunschweigi magból termelt káposzta kapható olcsó árban Szöllősi Samu bérgazdaságában Szombatfalván.

BOR
valódi szőlőléből, különböző minőségekben
csakis
FERNENGEL GYULA
jóhírű pincéjében Székely Udvarhelyt (Kossuth-utcza) kapható a következő árakban: Literenként 80 krtól 1 frt 20 krig. 5 literen felül 26 krtól 1 frt 10 krig. Nagybanáll nélkül 50 lit. hordókban bekülönkent 20 frt ól 88 frtig.
Részletes árjegyzék s minták ingyen és bérmentve.

Épületeladás.

Zetelaka községben f. évi October hó 16-án reggeli 8 órakor a község tulajdonát képező egy 9 öles hág 60 frt, egy 8 öles hág 60 frt, egy 9 öles csürpajta 50 frt kikiáltási árban a többet igérőnek eladatik.

Zetelakán, 1898. október 7-én.

Biró Mihály.
k. biró.
Marossy Mózes,
h. jegyző.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickel ezüst nem változtatja, szerkezete pontosabb és jobb, mint a legdrágábbké. Ára darabonként 3 frt. Jótállás mellett, míg a készlet tart. Hozzá ezüstös óralánczot 60 kr.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállitáson kitüntetve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva. Tiszta és kényelmes munka. Rőtbertegségtől megment. Tartós és pénzt megtakarít. Darabja 3 frt. A penge ***-rallagos acélből és a több részes alpaczokból vanuak. Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:
Pollák Sándor főbizományosnál
BUDAPEST, VI. ker. Kálmán-utcza 17.
Gyüjtőknek 5 darabonként egy ingyen kötelezik.

Csak
fiatal
embereket
érdekelhet tudni, hogy a
párisi Dr. BOITON
Injectio Orientál
már nehány napi használat után elmulasztja még a legrégibbbántalmakat is, fölösleges tehát sautal olaj vagy cepalva balzsammal kísérletezni, mert csaka gyomrot rontjákés hajtanem gyógyitjákmeg.
1 üveg Bolton injectio ára 1 forint.
Magyarországi főraktár:
Zoltán Béla gyógyszertára Budapest,
V., Nagykorona-utcza 23. (Szécsényi-tér sarkán).
Főraktára Székely-Udvarhelyen:
Ifj. Solymossy János gyógyszertárában.
Kapható minden nagyobb gyógyszertárban.
Postai megrendelések czime: 2—30
Zoltán gyógyszertár Budapest.

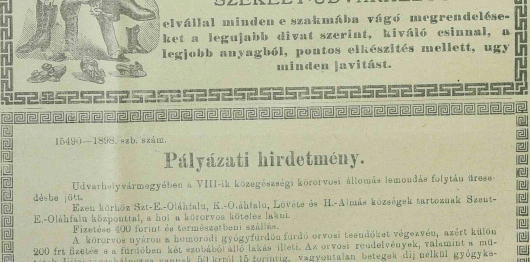

ORBÁN, NAGY és TAMÁS
CZIPŐÜZLETE
SZÉKELY-UDVARHELYT
elvállal minden e szakmába vágó megrendeléseket a legujabb divat szerint, kiváló csinnal, a legjobb anyagból, pontos elkészités mellett, ugy minden javitást.

15490—1898. szób. szám.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegyében a VIII-ik közegészségi körorvosi állomás lemondás folytán üresedésbe jött.

Ezen körlöz Szt-E.-Oláhfalu, K.-Oláhfalu, Lövéte és H.-Almás községek tartoznak Szent-E.-Oláhfalu központtal, a hol a körorvos köteles lakni.

Fizetése 400 forint és természetbeni szállás.

A körorvos nyárom a homoródi gyógyfürdőn fürdő orvosi teendőket végezvén, azért külön 200 frt fizetés a fürdőben két szobából álló lakás illetve. Az orvosi rendelőnyek, valamint a műtétek díjai is szabályozva vannak 50 krtól 15 forintig, vagyontalan betegek díj nélkül gyógykezelendők.

Járvány kitörése, vagy hivatalból tett kiküldetésnél a körorvost díj nem illeti csak természetben kiszolgáltatandó ruhar, vagy annak ára kilométereenként 10 kr.

A körorvos köteles leond havonkent és fő évenként a járási orvoshoz egészségügyi jelentést és kimutatást beküldeni. A pályázni kivánók felhivatnak, hogy az 1876 évi XIV. t.-cz. értelmében felszerelt folyamodványokat 1898. évi október hó 10-én alulirt járási főszolgabíróhoz a jánk be.

Székely-Udvarhelyt, 1898. szept. 10.

Dr Demeter Lőrincz,
főszolgabíró.

Nyomatott a kiadótulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székely-Udvarhelyt, 1898.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.